

Göçmenlere Yönelik Dil **Desteği** *Avrupa Konseyi Araç Kutusu*

28 - **Başlangıç** düzeyinde dinleme için metinlerin seçilmesi ve **kullanılması**

Amaç: Temel dinleme **pratiği** için uygun metinler bulma ve **bunları** dil destek etkinliklerinde uyarlama ve kullanma konusunda rehberlik etmek.

Giriş

Göçmenler, insanların kendilerine söylediklerini ve istasyonlar, toplu taşıma araçları, mağazalar, sosyal ortamlar vb. gibi kamuya açık yerlerde yapılan bazı duyuruları mümkün olduğunca anlamaya ihtiyaç duyarlar. Ayrıca radyoda müzik dinlemek ya da televizyonda haberleri ya da spor karşılaşmalarını izlemek isteyebilirler. Dinleme etkinliklerinde basit diyalogların ve diğer metinlerin kullanılması, konuşulan dili anlamaya alışmalarına yardımcı olur ve geliştirmekte olan dil yeterliliklerini pekiştirir. Okuldaki ve üniversitedeki genç göçmenlerin öğretmenlerinin açıklamalarını ve talimatlarını dinlemeyi ve anlamayı öğrenmeleri de önemlidir.

DİNLEME ETKİNLİKLERİ

Dinleme için metin ve etkinlik seçerken, Araç 20 - *Ev sahibi ülkenin diline yeni başlayan göçmenlerin dil öğrenimini desteklemek için hedefler belirlenmesi* bölümündeki ilgili *Ortak Avrupa Çerçevesi* tanımlayıcılarına başvurmak faydalı olabilir.

Başlangıç düzeyindeki **öğrenciler** için uygun olabilecek dinleme metni türleri

- İstasyonlar, mağazalar ve hastaneler gibi halka açık yerlerde duyulan anonslar
- Kaydedilmiş mesajlar, örneğin bir cep telefonundaki sesli posta mesajları
- Süpermarket, bilet gişeleri gibi yerlerde bilgi veya hizmet isteyen ve sunan kişiler arasındaki diyaloglar
- Özellikle de öğrencilerin aşına olduğu bir konu hakkındaysa televizyondaki kısa haberler (veya özellikle çocuklar için çizgi filmler)
- Selamlaşma, davet, öneri, anlamın açıklığa kavuşturulmasını isteme vb. gibi farklı amaçlarla iletişim kuran kişiler arasındaki kısa konuşmalar.

Dikkate alınması gereken sorular

Dinleme etkinliği grubunuz için uygun mu? **Örneğin**, dinleme metni dil **desteğinin diğer alanlarında** ele **aldığınız** konularla veya okul derslerinin **öğrenilmesiyle** ilgili mi?

Video ve ses klipleri de dâhil olmak üzere, dil desteğinizde zaten yer alan konular ve durumlarla ilgili dinleme metinleri seçmek genellikle yararlıdır. Örneğin, göçmenler sağlık hizmetlerinin kullanımı hakkında bir senaryo üzerinde çalışıyorlarsa, bir doktor muayenehanesi, eczane veya hastane ziyareti hakkında bir dinleme kaynağı seçin. Göçmenlerin kendileri de bu konuda yardımcı olabilir. Çeşitli nedenlerle ya da ilginç buldukları için anlamak istedikleri, örneğin ilaçlarla ilgili diyaloglar ya da açıklamalar gibi dinleme metinleri olabilir ya da bunlardan bahsedebilirler.

Dinleme metinlerini seçerken düşünülmesi gereken diğer sorular şunlardır:

- Konu ve durum onlara en azından kısmen tanıdık geliyor mu? Metin bazı tanıdık kelime ve ifadeler içeriyor mu?
- Dinleme metninin dil seviyesi grubunuzdaki öğrenciler için çok zorsa, örneğin konuyu ve önemli kelimeleri önceden tanıtarak öğrenciler için daha kolay hale getirmenin yollarını bulmak mümkün mü?

Not: Metinleri uyarlamak için çeşitli öneriler Araç 29 *Başlangıç düzeyinde okuma için metinlerin seçilmesi ve kullanılması* bölümünde yer almaktadır. Ancak, dinleme metinlerinde bu tür bir uyarlama, özellikle dinleme için kaydedilmiş video veya ses materyalleri kullanıldığında, her zaman uygun veya mümkün değildir. Dinleme metinlerini daha kolay erişilebilir hale getirmenin en iyi yolu, öğretmenler tarafından yazılmış ya da uyarlanmış ve kaydedilmiş materyalleri kullanmaktır.

- Genç göçmenler için, metin okul derslerinden biriyle ilgili mi? Okuldaki çocuklar muhtemelen derslerinde işlenen tarih, coğrafya, fen vb. konularıyla ilgili metinleri veya örneğin videoları dinlemeyi de faydalı bulacaklardır.
- Dinlenen metin veya diyalog video veya ses olarak kaydedilmişse, anlaşılır mı?
- Konuşmacıların alışılmadık aksanları var mı veya çok hızlı konuşuyorlar mı?
- Metin yüksek sesle okunuyorsa, kulağa doğal geliyor mu? Örneğin, bir 'anons' gerçek bir anons gibi mi geliyor?
- Göçmenler bunu birden fazla kez dinleyebilir mi?

Dinleme **etkinliği**, dil **desteğinin diğer alanlarında** ele **aldığınız** konularla ilgili mi?

Dil desteğinizde halihazırda yer alan konu ve durumlarla ilgili metinler seçmek genellikle yararlıdır. Örneğin, öğrenciler alışveriş yapmak ve kıyafet satın almakla ilgili bir senaryo üzerinde çalışıyorlarsa, ilgili bir diyalog veya metin seçin. Göçmenlerin kendileri bu konuda yardımcı olabilir: Çeşitli nedenlerle veya ilginç buldukları için anlamak istedikleri metinler olabilir veya bunlardan bahsedebilirler ya da bir mağaza görevlisi tarafından kendilerine sorular sorulmuş veya bir yerde bir duyuru duymuş olabilirler.

Dinleme **etkinliği** grubunuz için uygun ve/veya ilginç mi?

Zaman baskısı, bilinmeyen kelimeler veya konuşmacıların telaffuzları nedeniyle dinlemek ve duyduklarınızı anlamak zor olabilir. Eğer bilgiler onlar için faydalı veya ilginçse, göçmenler dinleme faaliyetlerine katılmak için daha fazla motive olacaklardır. Bir öğrenci bir dinleme durumu önerirse, bunun tüm grup için yararlı olup olmadığına karar verin:

- Günlük yaşamlarıyla ilgili bilgiler içeriyor mu (örneğin yemek, sağlık hizmetleri, boş zaman etkinlikleri)?
- Kendilerini özdeşleştirebilecekleri veya deneyimledikleri bir şey hakkında mı? Örneğin uluslararası haberler, ünlü kişiler, yeni bir uygulama veya yerel bir olay gibi güncel bir şey hakkında mı?
- İlginç veya eğlenceli bir yönü var mı?
- Ev sahibi ülkede insanların nasıl hissettiği, düşündüğü ve yaptığı şeylerle mi ilgili?

- Grubunuz veya grubunuzdaki bireyler tarafından saldırgan olarak değerlendirilebilecek konular içermiyor mu?

Dil desteğinde dinleme etkinliklerinin kullanılması

Adım 1: Mümkünse, metni (duyuru, diyalog, haber vb.) bir mobil cihaza kaydedin veya internetten kısa bir kayıt veya video bulun. Kaydın göçmenler tarafından duyulabilir olduğundan emin olun (odada bir veya daha fazla hoparlör gerekebilir).

Metni kaydedemiyorsanız veya kolayca duyulabilecek şekilde göçmenlere dinletemiyorsanız, metni onlara yüksek sesle okumaya hazırlanın. Eğer bu bir diyalog ise, katılımcılar için farklı sesler kullanmaya çalışın ya da bir öğrenciden veya bir iş arkadaşınızdan sizinle birlikte okumasını isteyin.

Adım 2: Düşük seviyedeki öğrenciler metni ilk kez dinlemeden önce, durumu açıklayarak onları metne yönlendirin. Örneğin, bir istasyon duyurusu ise, kimin istasyona gittiğini, neden orada olduklarını, istasyonda ne yaptıklarını, istasyonda ne duyduklarını vb. sorun. Ayrıca metindeki daha zor kelimelerden bir ya da ikisini anlayıp anlamadıklarını kontrol edebilir ve tekrar edebilirsiniz.

Kendine daha fazla güvenen öğrencilere, önce kaydı dinletebilir veya metni okuyabilir ve ardından yapabilirlerse durumu tanımlamalarını isteyebilirsiniz.

Adım 3: İlk kez dinledikten sonra onlara bazı basit sorular sorun: "Bunu nerede duyabilirsiniz?", "Kaç kişi konuşuyor?", "Ne söylüyor?" vb. Şu anda cevaplarını düzeltmeyin. Tahmin etmelerine izin verin.

Adım 4: Metni ikinci kez dinlemelerine izin verin. Gerekirse, yarı yolda durun ve anlamalarını kontrol etmek için tekrar sorular sorun, ardından daha fazla soru sormadan önce sonuna kadar devam edin. Ardından metni üçüncü kez dinlemelerine izin verin.

Adım 5: Eğer metin bir diyalog ise, bir rol oyunu için örnek olarak kullanılabilir: Göçmenler diyalogdaki farklı kişilerin rollerini üstlenebilirler. Eğer metin bir duyuru veya haber ise, benzer bir metni onlara dinletmek veya okumak iyi olacaktır, böylece benzer bir şeyi dinleyebilir ve anlamaya çalışabilirler.

Örnek

Adım 1: Basit bir diyalog yazın (örneğin istasyona giden yolu bulmakla ilgili): Örneğin:

- A. *Affedersiniz, istasyona nasıl gidebileceğimi söyleyebilir misiniz?*
- B. *Evet, bu sokağın sonunda sola dönün, sonra ışıklardan yolun karşısına geçin.*
- A. *Üzgünüm, anlamadım. Nereden sola dönmeliyim?*
- B. *Bu sokağın sonunda, süpermarketin olduğu yerde.*
- A. *Sonra yolun karşısına mı geçeceğim?*
- B. *Evet, yolun karşısına geçin ve yaklaşık 200 metre dümdüz ilerleyin. Sağ tarafta istasyonu göreceksiniz.*
- A. *Teşekkür ederim. Saat kaç?*
- B. *10.15.*
- A. *Eyvah, trenim 10.30'da!*

Diyaloğunuza göçmenler için yararlı olan ifadeleri ve kelimeleri ekleyin.

Adım 2: Mümkünse, diyalogu bir arkadaşınız veya meslektaşınızla doğal sesler kullanarak, örneğin bir cep telefonuna kaydedin. Daha sonra anlaşılır olduğundan emin olmak için dinleyin.

Adım 3: Dil destek oturumunda, öğrencilerden yönlerle ilgili basit ifadeler ve kelimeler isteyin (örneğin düz git, sola dön, sağa dön). Ardından, mümkünse telefonu bir hoparlöre bağlayın ve siz kaydı oynatırken dikkatle dinlemelerini isteyin. Eğer ses duyulmuyorsa, diyalogu doğal bir sesle okuyun.

Adım 4: Göçmenlere diyalogla ilgili basit sorular sorun: Kadın/adam nereye gidiyor? Sokağın sonunda sağa mı sola mı dönmeli? vb.

Adım 5: Gerekirse, öğrencilerin emin olmadıkları kelimeleri veya ifadeleri tanıtın, örneğin yolun karşısına geçmek, nereye dönmeliyim, geç kaldım vb. Ardından diyalogu tekrar dinletin veya okuyun, ancak anlayıp anlamadıklarını kontrol etmek için yarısından durun. Ardından sonuna kadar devam edin.

Adım 6: Göçmenlerin çiftler halinde benzer basit diyaloglar hazırlamalarını sağlayın. Onlara kelime dağırcığı konusunda yardımcı olun, ardından bazılarında diyaloglarını grubun önünde 'canlandırmalarını' isteyin. Gerekirse, ifadeler ve telaffuz konusunda yardımcı olun.

Adım 7: Onlara başka bir durum verin, örneğin birisine yerel bölgedeki okulu veya bir dükkanı bulmasına yardımcı olmak. Bir öğrenci yolu sorsun, diğeri tarif etsin. Odada dolaşarak diyalogları dinleyin ve göçmenleri cesaretlendirip onlara yardım edin.